

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.473/2020/5.

A felperes:

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Tóthné Dr. Pintér Matild ügyvéd (1016 Budapest, Naphegy utca 39. I/3. szám)

Az alperesek:

I. r. alperes: Kereskedelmi és Hitelbank Zrt. (1068 Budapest, Dózsa György út 84/A.)

II. r. alperes:

Az I. r. alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Ügyvédi Iroda (ügyintéző:

ügyvéd,

A per tárgya:

Szerződés létre nem jöttének és érvénytelenségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szolnoki Törvényszék 6.P.21.007/2018/79.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

Az I. r. alperes 6.P.21.007/2018/80.

K Ö Z B E N S Ő Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi az I. r. alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 50.000,- (Ötvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

Kötelezi az I. r. alperest, hogy fizessen meg – leletezés terhe mellett – 24.000,- (Huszonnégyezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

A tényállás

- [1] A felperes 2007. évben egy internetes hirdetésben talált rá a perbeli, gyártmányú és típusú, külföldről behozott, még nem vámkezelt gépjárműre. A vételárát az eladó 9.300.000,- Ft-ra tartotta, amelyből a felperes előlegként 3.300.000,- Ft-ot átadott.
- [2] A felperes a vételár fennmaradó részét kölcsönből kívánta kifizetni, ezért felkereste a gépjármű- és ingatlanhitel közvetítésével foglalkozó _____, amely a K&H Autófinanszírozó Pénzügyi Szolgáltató Zrt.-vel, az I. r. alperes jogelődjével 2006. október 11. napján megkötött ügynöki megállapodás 5.1.4. pontja alapján a megbízó meghatalmazásával,

Pf.III.20.473/2020/5.

- jóváhagyása birtokában, helyette és nevében jogosult volt a finanszírozási konstrukciókat rögzítő szerződések aláírására.
- [3] A gépjármű tulajdonosa sürgette a vételár kifizetését, a felperes pedig ragaszkodott a gépjárműhöz, ezért a felperes édesapja átadott a , a ügyvezetőjének 6.000.000,- Ft-ot azzal, hogy azt továbbadja a gépjármű tulajdonosának. A felperes úgy állapodott meg , hogy ezt az összeget „valamilyen módon” az édesapja visszakapja, amelyre azonban nem történt meg.
- [4] A gépjármű tulajdonjogát a vámkezelést követően pontosan meg nem határozható módon a ... szerezte meg, amely gazdasági társaság a gépjárművet a 2007. április 18. napján kelt adásvételi szerződéssel eladta az I. r. alperes jogelődjének 9.300.000,- Ft bruttó vételárért.
Az adásvételi szerződés 4. pontja szerint a vételárból korábban már kifizetésre került 3.300.000,- Ft vételárelőlegként, annak megfizetését eladó elismerte, míg a fennmaradó 6.000.000,- Ft a K&H Pannon Lízing Zrt. által folyósításra kerülő vásárlási kölcsönből kerül kifizetésre.
- [5] A felperes 2007. április 16-i kelezéssel a szolnoki irodájában egy pénzügyi lízingszerződést és egy kölcsönszerződést írt alá, a lízingbeadó és a hitelező az I. r. alperes jogelődje volt, aki nevében a járt el és írta alá a szerződéseket. Az I. r. alperes jogelődje a kölcsönszerződés megkötéséhez azonban nem járult hozzá.
- [6] A kölcsönszerződés szerint az I. rendű alperes jogelődje 6.000.000,- Ft-nak megfelelő, 40.724,9 svájci frank alapú kölcsönt nyújt a felperesnek a kiválasztott Audi gyártmányú gépjármű megvételéhez.
A szerződés 2. pontjában meghatározott a devizaárfolyam, az ügyleti kamat mértéke (évi 9,4 %), a referencia kamatláb (CHF/LIBOR), a törlesztőrészek száma, összege, devizaneme (120 hónap, 76.461 Ft-nak megfelelő, 518,98 CHF), a kölcsön végső lejárat (2017. 05. 01.) és a teljes hiteldíj mutató (évi 10,5 %).
A kölcsönszerződés azon túl, hogy a folyósított hitel összege devizában került megjelölésre, árfolyamkockázati tájékoztatót nem tartalmaz, ilyen tartalmú külön nyilatkozat sem készült.
A kölcsönszerződés 6.2. pontja tartalmazza, hogy az ott nem szabályozott kérdések tekintetében a kölcsönnyújtó üzletszabályzatának általános része, valamint az Általános Szerződési Feltételek gépjármű vásárlási kölcsönhöz rendelkezései az irányadók, azok egyben a szerződés elválaszthatatlan részét képezik.
A 6.3. pont második bekezdése alapján a szerződő felek a szerződést átolvasás és közös értelmezés után írták alá.
- [7] A kölcsönszerződéshez kapcsolódóan a II. r. alperes készfizető kezesség vállalására irányuló megállapodás írt alá.
- [8] A felperes által aláírt lízingszerződés 2. pontja a perbeli gépjárműnek, mint lízingtárgynak a lízingdíj megállapításánál alapul vett, áfa nélküli vételárát 7.750.000 Ft-ban határozta meg. Nem rögzítette a teljes lízingdíj összegét svájci frankban, azonban ebben a devizanemben tartalmazza az első lízingdíj összegét, az aktuális deviza/forint árfolyamot, az első lízingdíj, valamint a további lízingdíjak esedékességét, összegét.
A havi lízingdíjat feltüntette 76.461 Ft-ban és 518,52 svájci frankban azzal, hogy a díjfizetés forintban történik.
- [9] A lízingszerződés 5.3. pontja szerint az abban nem szabályozott kérdések tekintetében a lízingbe adó Üzletszabályzatának Általános része, valamint az „Általános Szerződési Feltételek Pénzügyi Lízingszerződés személygépjárművekre” elnevezésű dokumentum

- rendelkezései és az Adatvédelmi Ügyféltájékoztató irányadók, melyek a lízingszerződés elválaszthatatlan mellékletét képezik. Tartalmazza azt is, hogy a szerződés aláírásával a lízingbevevő elismeri, hogy a fent okiratokat számára hiánytalanul átadták, azokat megismerte és az abban foglaltakat tudomásul vette.
- [10] A lízingszerződés nem tartalmaz árfolyamkockázati tájékoztatót, ilyen külön nyilatkozat sem készült.
- [11] A lízingszerződés részét képező, 2006. január 1. napjától hatályos Általános Szerződési Feltételek (továbbiakban: ÁSZF) 9. pontja a lízingszerződéssel kapcsolatos díjak és költségek meghatározását tartalmazza.
- A 9.1. pont kimondja, a lízingbevevő tudomásul veszi, hogy abban az esetben, ha a lízingszerződés a fizetendő lízingdíjak összegét a lízingbeadó által kiegyenlítésre kerülő szállítói számla pénznemétől eltérő pénznemben határozza meg, úgy a szállítói számla kifizetéséig bekövetkező esetleges árfolyamváltozás következtében a lízingdíjak lízingszerződés pénznemben megállapított tőkeösszege a szállítói számla pénznemében kifejezett lízingdíj tőkeösszeg alapján változhat. Tartalmazza továbbá képlet formájában ezt az értéket.
- Rögzíti, ha a lízingszerződés a lízingdíjat devizában állapítja meg, annak megfizetése a felek ettől eltérő megállapodásának hiányában forintban történik, meghatározva a kiszámítás képletét, és hogy az egyes lízingdíjak megállapítására mely időpontban esedékes árfolyam alapján kerül sor. Utal továbbá arra, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázatot a lízingbevevő köteles viselni.
- Az ÁSZF 9.3. pontja szintén azt tartalmazza, hogy az esetleges árfolyamváltozás következtében a lízingdíjak tőkeösszege az ott meghatározott konverzió alapján megváltozhat.
- [12] Az ÁSZF 10.2. pontja rögzíti, hogy a lízingbevevő tudomásul veszi, hogy a 9.3. pontban foglaltak alapján a lízingbeadó a lízingdíjak megállapításának alapjául szolgáló, a lízingdíj pénznemében kifejezett tőkeösszeget – amennyiben az eltér a szállítói számla pénznemétől – az időközi árfolyamváltozás következtében a vételár kifizetésével egyidejűleg módosítja, ezzel a lízingdíjak összege is megváltozik.
- [13] Az ÁSZF 10.3. pontja szerint a lízingszerződésben – illetőleg a 10.2. pontban foglaltak szerint – megállapított lízingdíjat a lízingszerződésben megjelölt referencia kamatláb megváltozásával összhangban a lízingbeadó jogosult megváltoztatni, amelyről a lízingbevevőt értesíti.
- [14] A lízingszerződés részét képező Üzletszabályzat 15.1. pontja szabályozza, hogy a felek a jogvitáik rendezésére kikötik a Pesti Központi Kerületi Bíróság, illetőleg a Fővárosi Bíróság kizárólagos illetékességét.
- [15] A kölcsönszerződést és a lízingszerződést a _____ ügyvezetője benyújtotta az illetékes okmányirodához. Kérte a lízingszerződés kapcsán a forgalmi engedélyben a felperest üzembentartóként feltüntetni, míg a törzskönyv I. r. alperes jogelődje részére való megküldését, amely kérelmet az illetékes hatóság teljesítette.
- [16] A gépjárművet a felperes 2007. május 08. napján vette birtokba.
- [17] Az I. r. alperes a 2014. évi XL. törvény szerinti elszámolást elvégezte, annak eredményeként a tisztességtelenül felszámított összeget 3.241,82 svájci frankban (961.686,- Ft) állapította meg, azt az elszámolás időpontjában fennálló lejárt tartozásba (1.588.273,- Ft) elszámolta, így a lejárt tartozást 626.587,- Ft-ban tüntette fel.
- [18] Az I. r. alperes a 2015. szeptember 21. napján kelt nyilatkozatával – súlyos szerződésszegés miatt – azonnali hatállyal felmondta a lízingszerződést. Tájékoztatta a felperest arról, hogy a

Pf.III.20.473/2020/5.

felmondással a gépjármű használati joga megszűnt, és felszólította annak átadására megbízottjuk javára, továbbá a felmondáskor esedékes tartozás összegének – 4.543.248 Ft – megfizetésére.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

[19] A felperes módosított keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg elsődlegesen a 2017. április 16. napján kelt kölcsönszerződés és lízingszerződés létre nem jöttét, másodlagosan azok érvénytelenségét. Kérte továbbá, a szerződések érvénytelenségére tekintettel az I. r. alperest 12.836.729,- Ft és annak késedelmi kamata, valamint a testi épséghez és családjához fűződő személyiségi jogai megsértése miatt 6.000.000,- Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére.

Állította, szerződési akarata nem a lízingszerződés, hanem a kölcsönszerződés megkötésére irányult, így akarata hiányában a lízingügylet nem jöhetett létre a szerződésre alkalmazandó Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 205. § (2) bekezdésére figyelemmel. Érvelése szerint azonban a kölcsönszerződés sem jött létre, mivel az I. r. alperes jogelődje a kölcsönt nem folyósította. A kölcsönszerződés létrejötte esetén érvénytelen, mivel kiszámítható módon nem tartalmazza a vételi és eladási árfolyamok alkalmazását, az abból eredő terheket.

Álláspontja szerint lízingszerződés annak a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján teljesen semmis, mivel e szerződés a Ptk. 217. § (1) bekezdésébe, a 218. § (1) bekezdésébe, továbbá a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 47. § (1)-(2) bekezdésébe, a 203. §-ába, a 210. § (1)-(3) bekezdésébe és a 213. § (1) bekezdés b), c), d)-e) pontjaiba ütközik. Hivatkozott arra is, a lízingszerződés az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos szerződési feltételek tisztességtelensége miatt semmis, nem kapott ugyanis megfelelő tájékoztatást az árfolyamkockázat viseléséről.

Kifejtette, nem tartozik az I. r. alperes felé lízingdíjjal, a gépjármű teljes vételárát megfizette, ezáltal a gépjármű tulajdonjogát megszerezte. A túlfizetése összegét 325.406,- Ft-ban határozta meg.

[20] Az I. r. alperes ellenkérelme – a kölcsönszerződés létre nem jöttének és érvénytelenségének megállapítása kivételével – a kereset elutasítására irányult. Előadta, jogelődje nem járult hozzá a kölcsönszerződés megkötéséhez a felperes megfelelő jövedelmének hiányában, mint a jogelőd ügynöke tehát etekintetben szabálytalanul, az ügynöki megbízással ellentétesen járt el. Megítélése szerint a lízingszerződés a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően létrejött, az érvényes. A felperes a szerződéskötés előtt az árfolyamkockázatról szóban és írásban is tájékoztatást kapott. Nem vitatta, hogy lízingszerződés nem tartalmaz árfolyamkockázati tájékoztatást, azonban a szerződés részét képező ÁSZF 9. pontja e körben megfelelő tájékoztatást adott.

A lízingszerződés esetleges érvénytelenségének megállapítása esetére álláspontja az volt, nem alkalmazható a felperes elszámolása, sem az Ptk. 361. §-ában foglaltak. Nincs helye az eredeti állapot helyreállításának, mivel a lízing egy használati kötelem. Amennyiben e körben a bíróság elszámolást végez, figyelembe kell venni a felperest terhelő havi használati díjakat, valamint a gépjármű jogosulatlan birtoklását.

[21] A II. r. alperes az érvénytelenségi keresetek teljesítését nem ellenezte, míg a további kereseti kérelmekre nem nyilatkozott.

Az elsőfokú ítélet

- [22] Az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletével megállapította, hogy az I. r. alperes jogelődjének a felperessel 2007. április 16. napján megkötött gépjárművásárlási kölcsönszerződése nem jött létre, míg az I. r. alperes jogelődjének a felperessel 2007. április 16. napján megkötött zárt végű pénzügyi lízingszerződése érvénytelen. A felperes személyhez fűződő joga megsértésének megállapítása és sérelemdíj megfizetése iránti keresetét elutasította. Határozatának indokolása szerint a kereseti kérelmek nagyobb részt a kölcsön, illetve a lízingszerződéshez kapcsolódnak, azonban a személyiségi jogi igény más jogviszonyon alapul. Ezért az nem kapcsolható össze a kötelmi igényekkel, így a személyhez fűződő jog megsértése iránti kereseti kérelmet annak érdemi elbírálása nélkül elutasította. Utalt arra, ez a kereseti kérelem nem is felelt meg a jelen ügyben alkalmazandó Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 121. § (1) - (3) bekezdésében foglaltaknak, a kereset ugyanis nem volt pontos, nem tisztázta, hogy ezt az igényt kivel szemben kívánja érvényesíteni. A kölcsönszerződés kapcsán a felperes és a II. r. alperes következetes nyilatkozata alapján megállapította, hogy a felperes szerződéskötési akarata ugyan kölcsönszerződés megkötésére irányult, azonban az I. r. alperes jogelődjének hozzájárulása nélkül ügynöke nem köthette meg ezt a szerződést. A hitelező szerződéskötési akarata hiányában tehát a kölcsönszerződés nem jött létre. Megállapíthatónak találta ugyanakkor a lízingszerződés létrejöttét, mivel az tartalmazza a Ptk. 205. § (2) és (3) bekezdésében, a 217. § (1) bekezdésében és 218. § (1) - (2) bekezdésében foglaltakat. Rámutatott, a felperes az elé tárt lízingszerződést annak elolvasása és tanulmányozása nélkül aláírta, amellyel a szerződéskötési akaratát kifejezte. A felperesnek pedig abból a körülményből, hogy nem kapta meg a gépkocsi törzskönyvét, fel kellett volna ismernie, hogy kölcsönszerződés helyett más típusú szerződést kötött. A szerződéskötés körülményeinél fogva tisztában kellett lennie azzal is, hogy nem ő kötött adásvételi szerződést a gépjármű tulajdonosával, hanem a
, amely azt később tovább értékesítette az I. r. alperes jogelődjének annak érdekében, hogy a gépjárművételt finanszírozhassa. A kellő körütekintés, együttműködésének hiányát nem mentheti ki a felperes azzal, hogy 2007. évben a lízing fogalmával nem volt tisztában. Nem fogadta el a felperesnek az arra való hivatkozását sem, hogy a lízingszerződés színlelt lenne, mivel ezt semmilyen ténnyel nem támasztotta alá, ennek bizonyítására bizonyítékot nem ajánlott fel. Alaposnak ítélte azonban a felperes keresetét a tekintetben, hogy a szerződéskötéskor nem kapott megfelelő tájékoztatást az árfolyamkockázatról, és így a lízingszerződés érvénytelen. A lízingszerződés részét képező ÁSZF 9.1., 9.3. és 10.2. pontjaiban foglaltak az átlagos fogyasztó számára ugyanis nem világosak, nem egyértelműek, a bonyolult szövegezésből és a korrekcióra való utalásból nem derül ki az, hogy az árfolyamváltozás viselése felső határ nélkül a fogyasztót, azaz a felperest terheli. Nem találta bizonyítottnak, hogy az árfolyamkockázatról a felperest szóban tájékoztatták volna. tanú vallomása szerint nem foglalkozott a devizaalapúsággal, míg anú a felperes ügyében nem járt el, pedig csak általánosságban tudott nyilatkozni a tájékoztatásról, a felperesre nem is emlékezett. Megjegyezte, az Üzletszabályzat illetékességi kikötést tartalmazó 15.1. pontja semmis, és a Pp. 2014. január 1. napjától hatályos 30/A. §-a értelmében a tisztességtelen szerződési feltétel érvénytelensége tárgyában indított perre a felperes belföldi lakóhelye szerinti bíróság az illetékes.

A fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

- [23] Az ítélet ellen az I. r. alperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen annak megváltoztatását és a lízingszerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereset elutasítását, másodlagosan e körben az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Előadta, azt nem vitatta az elsőfokú eljárásban, hogy a Hpt. 203. § (4) bekezdése szerinti, a felperes által aláírt külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat nem áll rendelkezésre. Ez azonban önmagában nem eredményezi a lízingszerződés érvénytelenségét, mivel ezt a jogkövetkezményt a Hpt. ezen jogszabályhely megsértéséhez nem fűzi. Hangsúlyozta, az érvénytelenség körében a bíróságnak nem kizárólag a kockázatfeltáró nyilatkozat rendelkezésre állását kell vizsgálni, hanem azt, hogy a felperes a tájékoztatást bármilyen formában megkapta-e, és a szerződést az árfolyamkockázat ismeretében, azt elfogadva írta-e alá. Önmagában tehát a kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya nem elegendő ahhoz, hogy a bíróság az árfolyamkockázatról történő tájékoztatás elmulasztását állapítsa meg. Hivatkozott arra, a felperes a lízingszerződés 6.2. pontjában írásban nyilatkozott arról, hogy az ÁSZF-t számára átadták, azt megismerte, amellyel ellentétes tény nem bizonyított. Ezért megállapítható, az ÁSZF tartalmát a felperes a lízingszerződés aláírását megelőzően átvette, az abban foglaltakat megismerte és tudomásul vette, azaz a Ptk. 205/B. § (1) bekezdése alapján a lízingszerződés részévé vált. Álláspontja szerint az ÁSZF 9. fejezetében rögzített, árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás megfelel a 6/2013. PJE határozat 3. pontjának, a 2/2014. számú PJE-nek és az Európai Unió Bíróságának (továbbiakban. EUB) C-26/13., C-186/16., C-51/17. és C-227/18. számú ítéleteiben foglalt világosság és érthetőség követelményének. A lízingszerződés 9.1. pontjában található képlet az átlagos fogyasztó számára is értelmezhető, arról az ÁSZF részletes magyarázatot ad. A „reciproka” kifejezés ismeretének hiányában is egyértelműen kiderül, hogy a lízingdíjak végleges összege nem a lízingszerződésben szereplő devizaösszeg lesz, hanem a szállítói számla forintban kifejezett összegének a folyósítás napján jegyzett árfolyammal valamilyen módon felszorozott ellenértéke. Az ÁSZF 9.1. és 9.3. pontja részletes magyarázatot tartalmaz arról, hogy a lízingdíjak tőkeösszegének a lízing pénznemében megállapított értéke megváltozásával egyidejűleg a lízingdíjak összege is ismételten megállapításra kerül. Az ezt követő szöveges rész pedig teljesen egyértelműen rögzíti, hogy ha a lízingszerződés a lízingdíjat devizában állapítja meg, annak megfizetése a felek eltérő megállapodásának hiányában forintban történik, és a deviza forintra történő átváltása az esedékesség napját megelőző hónap 12. napjára a K&H Bank által az adott devizanemre jegyzett deviza I. eladási árfolyama alapján kerül meghatározásra. Ezt követően ugyan egy bonyolult, az átlagos fogyasztó számára nem érhető képlet következik az árfolyam pontos meghatározásáról, az azonban érhető kellett, hogy legyen az ezt olvasó személy számára, hogy a forintban kifejezett lízingdíj összege a deviza tőkeösszeg és a valamilyen módon korrigált, adott devizanemre irányadó árfolyam szorzataként kerül kiszámításra. Utalt arra, a 2/2012. PK vélemény 6. pontja is kifejti, hogy a pénzügyi kötelekben a bonyolult matematikai összefüggések, képletek leírása elkerülhetetlen. A 9.1. pont utolsó bekezdése pedig egyértelműen rögzíti, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázatokat a lízingbe vevő viseli. Megítélése szerint az árfolyamkockázatról való tájékoztatást alátámasztja (korábban tanú vallomása is, aki azt mondta el, hogy tájékoztatta a felperest az árfolyamváltozásról, és arról, hogy annak kockázata korlát nélkül terheli. Nyilatkozott a tanú arról is, hogy a szerződéskötést megelőzően ismerte a felperest.
- [24] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletének helybenhagyására irányult. Kiemelte, az ÁSZF tartalma alapján a számítási képletekből és a

Pf.III.20.473/2020/5.

magyarzatokból, valamint az ott felsorolt egyoldalú szerződésmódosítási esetekből egy általánosan tájékozott fogyasztó nem tud arra következtetéseket levonni, hogy a devizaalapú kölcsön vagy lízing az ő esetében milyen kockázatokat rejt magában. Nem tűnik ki a tájékoztatásból, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztő részlet jelentősen is emelkedhet, valamint az sem, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a futamidő alatt is bekövetkezhet. Az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás nem felel meg a tisztességes tájékoztatással szembeni elvárásoknak, ha az kizárólag az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését tartalmazza.

Az ítélőtábla döntésének indokai

[25]

A fellebbezés alaptalan.

[26]

A felperes keresetében kérte elsődlegesen a 2007. április 16. napján kelt kölcsön- és lízingszerződés létre nem jöttének, másodlagosan érvénytelenségének megállapítását, továbbá az – érvénytelenség jogkövetkezménye körében – I. r. alperes 12.836.729,- Ft megfizetésére kötelezését, és a személyhez fűződő jogai megsértése miatt is érvényesített igényt. Az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletével megállapította, hogy a kölcsönszerződés nem jött létre és a lízingszerződés érvénytelen, utóbbit a keresetben megjelölt ok közül az árfolyamkockázatot a felperesre terhelő általános szerződési feltétel tisztességtelensége miatt. A személyhez fűződő jogok megsértése miatti keresetet nem találta megalapozottnak. Az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletével szemben az I. r. alperes terjesztett elő fellebbezést a lízingszerződés érvénytelenségét megállapító rendelkezését érintően. A másodfokú eljárás tárgyát ezért – figyelemmel a Pp. 253. § (3) bekezdésére – kizárólag az képezte, hogy a felperes, mint lízingbevevő és az alperes jogelődje, mint lízingbeadó között 2007. április 16. napján létrejött lízingszerződés érvénytelensége megállapítható-e az árfolyamkockázatot a felperesre, mint fogyasztóra hárító általános szerződési feltételek tisztességtelensége miatt.

[27]

A felperes és az I. r. alperes jogelődje között deviza alapú lízingszerződés jött létre. A szerződés árfolyamváltozás elszámolásával és az árfolyamkockázat felperes általi vállalásával kapcsolatos kikötések a devizaalapú szerződés lényegéhez kapcsolódó feltételek, azaz a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési rendelkezések. A szerződéskötés időpontjában a Ptk. 209. § (4) bekezdése akként rendelkezett, hogy a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre, és csak 2009. május 29. napjától tartalmazza a Ptk. 209. § (5) bekezdése azt a kitélt, miszerint e feltételek tisztességtelensége is megállapítható, ha azok nem világosak, nem érthetőek. A 2/2014. PJE határozat indokolása III.1. pontjában kifejtettek szerint ugyanakkor a Ptk. fenti módosítására a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 1993. április 5-i 93/13. EKG Tanácsi irányelv rendelkezésire figyelemmel került sor, és a 209. § korábban hatályos (4) bekezdését Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozását, azaz a 2004. május 1. napját követően kötött szerződések esetén is az irányelv alapján, azaz akként kell értelmezni, hogy a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések akkor nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre, ha azok egyébként világosak és érthetőek. Erre figyelemmel a perbeli – 2007. április 16. napján kötött – fogyasztói szerződés tekintetében sincs akadálya az

Pf.III.20.473/2020/5.

árfolyamkockázatot a felperesre telepítő általános szerződési feltételek tisztességtelensége vizsgálatának.

- [28] A perbeli lízingszerződés devizalapú jogügylet, amelynek lényege, hogy a lízingbevevő lízingszerződésből fakadó pénztartozását devizában határozza meg (kirovó pénznem), és azt a lízingbevevő forintban köteles teljesíteni (lerovó pénznem). E szerződéstípusnál a lízingbevevő viseli az árfolyamváltozás hatásait: a forint gyengülése a fizetési terhének növekedését, erősödése pedig csökkenését eredményezi (6/2013. PJE határozat 1. pont).
- [29] A deviza alapú pénzügyi lízingszerződésekre is megfelelően alkalmazandó 2/2014. PJE határozat 1. pontja szerint a devizalapú fogyasztási lízingszerződés azon rendelkezésének tisztességtelensége, amely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető, tehát ha nem volt egyértelműen felismerhető az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt, konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli és, hogy az árfolyam reá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa.
- [30] Az árfolyamkockázat viselését érintő szerződési feltételek tisztességtelenségének vizsgálata során irányadónak kell tekinteni az EUB C-51/2017. számú ítéletében meghatározott szempontokat is. Az ítélet e kérdést érintő rendelkezése szerint a 93/13. irányelv 4. cikkének (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, arra kötelezi a pénzügyi intézményeket, hogy elegendő tájékoztatást nyújtsanak a kölcsönvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételekre vonatkozó tájékoztatás megfelelőségének vizsgálati szempontjait illetően – lényegében megismételve a C-186/16. számú ügyben kifejtetteket – az EUB kiemelte, annak érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára abban az értelemben, hogy az átlagosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó fel tudja ismerni, hogy a devizaalapú kölcsönszerződés megkötésével bizonyos mértékig árfolyamkockázatot vállal, mivel a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, és ez a pénzügyi kötelezettségeire kiható, akár jelentős mértékű gazdasági következménnyel is járhat a számára. A fentiekkel egyezően foglalt állást az EUB C-227/18. számú ítéletében, megállapítva, hogy a világos és érthető megfogalmazás követelményének az a devizaalapú kölcsönszerződés felel meg, amely olyan feltételt tartalmaz, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy figyelmezteti kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, ha egyfelől a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – elsődlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.
- [31] Mindezek alapján az árfolyamkockázatról való tájékoztatás akkor tekinthető megfelelőnek, ha annak alapján az általánosan tájékozott, körültekintő és figyelmes fogyasztó fel tudja mérni, hogy a szerződéses jogviszony fennállása alatt a nemzeti valuta súlyos leértékelődése is bekövetkezhet, és ennek következtében a szerződésből eredő pénzintézettel szembeni tartozása és ezzel együtt az általa fizetendő törlesztő részletek összege, illetve száma jelentős

mértékben növekedhet. Ezt támasztja alá a Kúria BH2020. 151. számon közzétett eseti döntése is.

- [32] Tény, hogy a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése által szabályozott, felperes által aláírt külön kockázatfeltáró nyilatkozat nem készült, ez azonban nem eredményezi a lízingszerződés érvénytelenségét. E jogszabályi rendelkezés ugyanis csak a deviza hitel nyújtására, illetve az ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmazó lakossági ügyféllel kötött szerződésekre vonatkozik. Nincs ezért olyan jogszabályi előírás, amely a pénzügyi lízingszerződés vonatkozásában előírná az árfolyamkockázatról külön kockázatfeltáró nyilatkozatban történő tájékoztatást. Egyebekben a Hpt. hivatkozott rendelkezése a kockázatfeltáró nyilatkozat elmaradásához nem is fűzte a semmiség jogkövetkezményét. Ebből következően az árfolyamkockázatról való tájékoztatást nem feltétlenül kell tartalmaznia külön kockázatfeltáró nyilatkozatnak, az szerepelhet a szerződésben is. Ezért a felperes által aláírt külön kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya csupán annyit jelent, hogy a szerződés rendelkezései, az annak részét képező általános szerződési feltételek, illetve a szerződéskötéskor szóban kapott tájékoztatás alapján kell vizsgálni, hogy a felperes alappal gondolhatta-e, hogy őt nem terheli árfolyamkockázat. Ennek kapcsán az ítéltábla utal arra, hogy az elsőfokú bíróság határozatának indokolása szerint úgy tekintette, hogy az ÁSZF lízingszerződés részévé vált, e megállapítást a felperes fellebbezéssel nem támadta, ezért az ítéltáblának úgy kellett tekinteni, hogy az ÁSZF a lízingszerződés részét képezi.
- [33] Az ÁSZF 9.3. pontjának utolsó mondata utal az árfolyamkockázat felperes általi viselésére, így felperes azt felismerhette, hogy a lízingszerződéshez árfolyamkockázat kapcsolódik, továbbá, hogy azt a lízingbevevőnek, tehát neki kell viselnie. Ez azonban nem egyértelmű és világos megfogalmazása annak, hogy a lízingbe vevő fizetési kötelezettsége a devizanem árfolyamának alakulásától függően változhat, az árfolyam reá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, és az korlátozás nélkül a fogyasztót terheli.
- [34] A fogyasztót terhelő együttműködési kötelezettségből eredően a jóhiszeműség és a tisztesség követelményére is tekintettel a lízingbevevőtől minimálisan elvárható, hogy a nagyszegű, hosszútávra szóló pénzügyi ügylet jellegéhez, a vállalt kötelezettség mértékéhez igazodóan tájékozódjon a szerződés megkötése előtt (BDT2013. 2889), tanulmányozza át a szerződést, szükséges esetén az egyes általa nem érhető rendelkezésekből tájékoztatást kérjen. Az ÁSZF 9. pontja ugyan az árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaz, ennek 9.1. és 9.3. pontja szerint a lízingdíj összege változhat az árfolyamváltozás miatt, és e pontok rögzítik a lízingdíj számítási módszerét tartalmazó matematikai képletet, a figyelembe veendő árfolyamot. Önmagában azonban ezen rendelkezések gondos áttanulmányozása esetén sem lehetett nyilvánvaló „az átlagos fogyasztó” számára, hogy az árfolyam változása esetén a törlesztőrészlet összege változik, a forint gyengülése esetén fizetési kötelezései felső határ nélkül emelkedhetnek. A hivatkozott rendelkezések nem hívták fel a felperes fogyasztó figyelmét az azzal járó kockázatokra, arra, hogy akár a forint jelentős árfolyamgyengülése is előfordulhat, ami a fogyasztó által fizetendő törlesztőrészleteket jelentősen megemelheti, a fogyasztót gazdaságilag nehéz helyzetbe hozhatja.
- [35] Egyetért az ítéltábla az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával, miszerint a felperes tagadásával szemben a meghallgatott tanúk vallomása nem bizonyítja, hogy a felperes olyan tájékoztatást kapott volna szóban, amely alapján felismerhette volna az árfolyam változásának hatásait. Ahogyan arra az elsőfokú bíróság helytállóan utalt, _____ és _____ a perbeli lízingszerződés megkötésének körülményeiről nem tudtak nyilatkozni, míg _____ (korábban) _____ általános gyakorlatról tett vallomást, amely nem alkalmas a perbeli

Pf.III.20.473/2020/5.

lízingszerződés megkötése során elhangzott tájékoztatás megtörténtének és tartalmának alátámasztására, figyelemmel arra is, hogy a tanú azt adta elő, hogy nem emlékszik, a perbeli szerződéskötéskor milyen módon történt a tájékoztatás, pontosan mit mondott.

- [36] Mindezeket értékelve a szerződés szövegéből „az átlagos fogyasztó” mércén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára nem volt egyértelműen felismerhető, hogy az ügylet árfolyamkockázata pontosan mit jelent, mint ahogyan az sem lehetett nyilvánvaló a számára, hogy az árfolyam ránézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa. Mindennek következtében a szerződésnek azok az általános szerződési feltételei, amelyek alapján a forint gyengülése esetén a felperest a szerződéskötéskor kalkulálthoz képest többletfizetési kötelezettség terheli, a felperes számára nem voltak világosak és érthetők, következésképpen azok tisztességtelenek. Miután a fent kifejtettek szerint a felperes számára nem volt világos az ügyletből eredő árfolyamkockázat korlátlanúsága és realitása, az árfolyamkockázat reá telepítése teljes egészében tisztességtelen, vagyis a fogyasztó – a 93/13. EGK irányelv 6. cikkének első bekezdése alapján – egyáltalán nem kötelezhető az árfolyamkockázat viselésére. Tekintve ugyanakkor, hogy a deviza alapú konstrukció és az ebből adódó fogyasztót terhelő árfolyamkockázat a perbeli lízingszerződésnek lényeges, a főszolgáltatással szemben teljesítendő ellenszolgáltatás mértékét alapvetően befolyásoló eleme, az érintett szerződési kikötések érvénytelensége a szerződés egészének érvénytelenségét eredményezi a Ptk. 239. § (2) bekezdésében foglaltak alapján.
- [37] A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [38] Az I. r. alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes jogi képviselőjével felmerült, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján a kifejtett tevékenységgel arányosan megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségének a megfizetésére.
- [39] A fellebbezési eljárás illetéke az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (3) bekezdés c) pontja és 46. § (1) bekezdése alapján 48.000,- Ft, amelyhez képest az I. r. alperes csupán 24.000,- Ft-ot fizetett meg. Ezért az ítéletábra az Itv. 74. § (2) bekezdése értelmében – leleltetés terhe mellett – kötelezte az I. r. alperest további 24.000,- Ft fellebbezési eljárási illeték megfizetésére.

Szeged, 2021. február 25.

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.
a tanács elnöke

Dr. Tolna András s.k.
előadó bíró

Dr. Dobler László s.k.
táblabíró